

SAKSUTSKRIFT

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Fylkesrådet i Nord-Trøndelag	16.02.2016	28/16

Høringsuttalelse ; Innretning av havbruksfondet

Fylkesrådet i Nord-Trøndelag har behandlet saken i møte 16.02.2016 sak 28/16

Protokoll

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Høringsuttalelse; Innretning av havbruksfondet

Arkivsak-dok. 15/10425-4
Saksbehandler Jørn Ekrem

Saksgang	Møtedato	Saksnr
Fylkesrådet i Nord-Trøndelag	16.02.2016	28/16

Fylkesrådets innstilling til vedtak:

1. Fylkesrådet er positiv til at det nå opprettes et havbruksfond som skal sikre at størsteparten av vederlagene som betales for oppdrettstillatelser tilfaller kommuner og regioner som legger til rette for bruk av arealer til denne næringen.
2. Fylkesrådet anbefaler at fordelingsnøkkelen mellom kommuner baseres på tilrettelagt lokalitets-biomasse (MTB).
3. Den samme fordelingsnøkkel anbefales også benyttet mellom fylkeskommunene.
4. Fylkesrådet vurderer alternativet om umiddelbar utbetaling til kommuner og fylkeskommuner som det beste alternativet.

Fylkesrådets vurdering

Fylkesråden er positiv til at det skal opprettes et havbruksfond som bidrar til at store deler av vederlagene som betales for nye tillatelser i fremtiden vil tilfalle kommunalt nivå. God tilrettelegging og tilgang til nye arealer er avgjørende for en videre vekst og utvikling i sektoren. Et havbruksfond vil trolig stimulere kommuner til å tilrettelegge for en ønsket vekst i marin sektor.

Fylkeskommunene har en betydelig rolle i tilrettelegging og forvaltning av akvakultursektoren. Nord-Trøndelag Fylkeskommune har i tillegg tatt et nasjonalt ansvar med å etablere en enda bedre og koordinert forvaltning på tvers av de fylkeskommunale grensene. Dette prosjektet FAKS, sammen med det slutførte FornyMar-prosjektet, viser den proaktive rollen Nord-Trøndelag Fylkeskommune har innenfor fagfeltet akvakultur. Sammen med den rollen vi har med kystkommunene i vårt fylke på næringsutvikling, bistand i arealplanlegging og øvrig forvaltning, anser jeg det som påkrevet og riktig med den prosentvise fordelingen av havbruksfondet som det legges opp til. Fylkeskommunene som en effektiv, koordinerende og helhetstenkende forvaltningsinstans, må disponere deler av konsesjonsvederlagene.

I høringen legges det opp til at vederlaget for tildeling av ny kapasitet (tillatelser) skal tilfalle kommunal sektor med 80%, hvorav kommunene får 70% og fylkeskommunene 10%, mens statens andel skal være 20 %.

Nord-Trøndelag har i alle år vært et foregangsfylke innenfor sjømatproduksjon. Selv med de utfordringer som næringa er stilt overfor i dag, forventer jeg en vekst innenfor sektoren i fremtiden. Denne veksten ønsker jeg at vi skal være rigget for å møte, bl.a med tilførsel av fondsmidler som skissert i høringsforslaget.

Steinkjer 16. februar 2016

Terje Sørvik
fylkesråd for miljø og regional utvikling
(sign)

Saksutredning for fylkesrådet

Sammendrag

Regjeringen vil legge til rette for videre vekst i oppdrettsnæringen, og en av forutsetningene for en slik vekst er tilgang til tilstrekkelig og egnet areal. I regjeringens politiske plattform går det frem at kommuner som stiller areal til rådighet for havbruksnæringen bør oppleve større positive ringvirkninger fra aktiviteten. Plattformen sier også at store deler av vederlaget for nye tillatelser bør tilfalle berørte kommuner.

Videre har næringskomiteen i sin innstilling til Stortingsmelding 16 (2014-2015) «Forutsigbar bærekraftig vekst i norsk lakse- og ørretoppdrett» gått inn for at det opprettes et havbruksfond som skal sikre rimelig fordeling av kommunal sektors andel av vederlaget i alle fylkeskommuner og kommuner med oppdrettsvirksomhet.

Havbruksaktører som får tillatelse til oppdrett betaler et vederlag som i dag går i sin helhet til statskassen.

I denne innstillingen sies det at vederlaget for tildeling av ny kapasitet (tillatelser) skal tilfalle kommunal sektor 80% (kommune 70%, fylkeskommune 10%), mens statens andel er 20 %.

Referanse for saken

Høringsbrev fra Nærings- og Fiskeridepartementet av 10.12.2015.

Vedlegg

[Høringsnotat av 10.12.2015](#)

Saksframstilling

Bakgrunn

Regjeringen vil legge til rette for videre vekst i oppdrettsnæringen, og en av forutsetningene for en slik vekst er tilgang til tilstrekkelig og egnet areal. I regjeringens politiske plattform går det frem at kommuner som stiller areal til rådighet for havbruksnæringen bør oppleve større positive ringvirkninger fra aktiviteten. Plattformen sier også at store deler av vederlaget for nye tillatelser bør tilfalle berørte kommuner.

Videre har næringskomiteen i sin innstilling til Stortingsmelding 16 (2014-2015) «Forutsigbar bærekraftig vekst i norsk lakse- og ørretoppdrett» gått inn for at det opprettes et havbruksfond som skal sikre rimelig fordeling av kommunal sektors andel av vederlaget i alle fylkeskommuner og kommuner med oppdrettsvirksomhet.

Havbruksaktører som får tillatelse til oppdrett betaler et vederlag som i dag går i sin helhet til statskassen.

I denne innstillingen sies det at vederlaget for tildeling av ny kapasitet (tillatelser) skal tilfalle kommunal sektor (kommune og fylkeskommune) med 80%, mens statens andel er 20 %.

Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) har den 10.12.2015 sendt ut forslag til innretning på havbruksfondet på høring. Høringsfrist er satt til 18.februar 2015.

Departementet ber spesielt om innspill knyttet til hvilken fordelingsnøkkel som skal benyttes både for fylkeskommunene og kommunene, og hvilken utbetalingsmetode som er mest hensiktsmessig.

Problemstillinger

Avgrensninger i departementets høringsnotat

Det ligger flere avgrensninger og premisser til grunn for departementets drøftelse i høringsnotatet og dermed også for fylkesrådets innstilling.

- Alle kommuner og fylkeskommuner med oppdrett av laks, ørret eller regnbueørret i sjøareal bør ha krav på en del av havbruksfondet.
- Regjeringen har besluttet å innføre en ordning med såkalte utviklingskonsesjoner som kan konverteres til kommersielle tillatelser for et vederlag på 10 millioner kroner etter en gitt tid. Fondet vil ikke få tilført midler fra utviklingskonsesjoner før flere år frem i tid.
- Kapasitetsøkningen på 5% på eksisterende tillatelser fordeles med en andel på 50/50 mellom stat og kommunal sektor, og vil ikke inngå i havbruksfondet (dette er en historisk økning, der fordeling allerede er fastsatt).
- Det har i en tid vært diskutert om deler av kysten skal holdes fri for oppdrett, som et smitteforebyggende tiltak. Det er fra flere hold skissert en løsning der det etableres slike oppdrettsfrie soner, gjerne kalt branngater, flere steder langs kysten. Slike branngater kan båndlegge store arealer i de kommunene der de etableres. Da det fra departementet sin side ikke legges opp til etablering av «branngatekommuner» per nå, er fordeling til slike derfor ikke drøftet i høringsnotatet.

Hvor store inntekter skal fordeles på kommunene og fylkeskommunene?

Størrelsen på inntektene til havbruksfondet vil avhenge av hvor mye ny produksjonskapasitet som blir tildelt. Hvor mye som tildeles er i henhold til systemet beskrevet i havbruksmeldingen avhenge av lakselus-situasjonen. Med en god lakselus-situasjon, hvor mange produksjonsområder blir åpnet for vekst, vil inntektene til fondet bli betydelige. Ved en utvikling i negativ retning vil få produksjonsområder åpnes for vekst, og inntektene til fondet vil dermed bli mindre.

Videre vil størrelsen på inntektene avhenge av hvilken pris som oppnås ved tildeling av ny kapasitet. Ny kapasitet vil bli tildelt både til fast pris og i auksjon, og fordelingen er ikke fastsatt. Departementet skisserer i høringsnotatet hvor stor inntektene kan bli under ulike forutsetninger.

Fordelingsnøkkel mellom fylkeskommuner og kommuner

Stortinget har i sin innstilling gått inn for at 80% av vederlaget fra fremtidig kapasitetsøkning skal tilfalle kommuner og fylkeskommuner. Videre går det frem av høringsnotatet at departementet er kjent med at det er forutsatt en fordeling på 20% til staten, 70% til kommunene og 10% til fylkeskommunen.

Departementet ber om tilbakemelding på om midlene til fylkeskommunen bør fordeles likt eller etter hvor mye lokalitets-MTB (lokalitets-MTB er et uttrykk for hvor mange tonn fisk en til enhver tid kan ha stående på en lokalitet) som er klarert i de ulike fylkeskommunene.

Det er ønskelig å finne en enkel fordelingsnøkkel som gir en rimelig fordeling mellom alle kommuner med oppdrettsvirksomhet, men som samtidig stimulerer til å tilrettelegge for nye og egnede arealer. Departementet ser for seg flere mulige fordelingsnøkler;

- Lik fordeling mellom alle kommuner med oppdrettsvirksomhet
- Fordeling etter lokalitets-MTB

- Fordeling etter fysisk arealbeslag
- Fordeling basert på slaktevolum på lokalitetsnivå

Størrelse og frekvens på utbetaling fra fondet

Etter departementets oppfatning ønsker havbrukskommunene at utbetalinger fra fondet bør skje årlig for å gi jevne inntekter og størst mulig forutsigbarhet. Kommunens inntekter fra havbruksfondet vil være frie midler som kommunene vil stå fritt til å disponere slik de ønsker.

Departementet har satt opp tre ulike modeller for utbetaling fra fondet i notatet som drøfter;

- Umiddelbar betaling
- Fast utbetaling
- Prosentvis utbetaling

Umiddelbar utbetaling innebærer at andelen til kommunal sektor av inntektene fra fremtidig kapasitetstilodelinger utbetales med en gang vederlag for økt kapasitet er innbetalt. Dette vil i praksis bety full utbetaling år 1 og ingen utbetaling år 2 ift modellen som legger opp til kapasitetsøkning annethvert år fremover. Dette vil gi fylkeskommunen og kommunene mulighet til enten å spre bruken av pengene over flere år, eller benytte alt med en gang. Både fast og prosentvis utbetaling vil måtte bli fastsatt på en slik måte at ikke fondet går i minus på kort eller lengre sikt.

Vurdering

Nord-Trøndelag Fylkeskommune er positiv til at det skal opprettes et havbruksfond som bidrar til at store deler av vederlagene som betales for nye tillatelser i fremtiden vil tilfalle kommunalt nivå. God tilrettelegging og tilgang til nye arealer er avgjørende for en videre vekst og utvikling i sektoren. Et havbruksfond vil trolig stimulere kommuner til å legge tilrette for en ønsket vekst i marin sektor.

Når det er sagt, så er det liten tvil om at mange av arealutfordringene i havbrukssektoren vil forlange regionale løsninger. Som forvaltningsmyndighet har Nord-Trøndelag fylkeskommune løpende oppgaver knyttet til tillatelser og klarering av nye lokaliteter. Fremover legges det fra regjeringen sin side opp til en ny organisering av havbruksnæringen, med en inndeling av kysten i produksjonsområder og utsettssoner (hvor man geografisk skal plassere de ulike generasjonene av smolt som settes ut). Dette er prosesser der fylkeskommunen vil og kan delta til beste for hele regionen.

Nord-Trøndelag Fylkeskommune har tatt et nasjonalt ansvar med å etablere en enda bedre og koordinert forvaltning på tvers av de fylkeskommunale grensene. Dette prosjektet FAKS (Fylkeskommunenes Akvakultursamarbeid), sammen med det slutførte FornyMar-prosjektet, viser den proaktive rollen Nord-Trøndelag Fylkeskommune har hatt, har, og fortsatt ønsker å ha innenfor fagfeltet akvakultur. Dette taler for at fylkeskommunene også bør få deler av vederlagene som den effektive og koordinerende forvaltningsinstans de er.

Bakgrunnen for departementets foreslåtte fordeling skal være Næringskomiteens innstilling til Meld. St. 16 (2014-2015) "Forutsigbar og miljømessig bærekraftig vekst i norsk lakse- og ørretoppdrett", der komiteen gikk inn for at 80% av vederlaget for tildeling av ny kapasitet skal tilfalle kommunal sektor. Statens andel skal være 20%. I tillegg vises det til at departementet er kjent med at Stortinget under sin behandling har forutsatt likedan fordeling. Høringsnotatet legger sterke føringer for at fordelingen mellom aktørene er gitt.

Fordelingsnøkkel mellom kommuner

Fordelingen mellom kommuner bør etter vår vurdering være etter lokalitets-MTB for å sikre at de kommunene som har størst aktivitet også får mest igjen. En slik fordeling vil være enkel å forholde seg til, og gi forutsigbarhet for kommunene. Bruk av fysisk arealbeslag som

fordelingsnøkkel kan være et alternativ som gir tilsvarende rangering mellom kommunene, men den vil være noe mer krevende å beregne.

Bruk av slaktevolum som fordelingsnøkkel vil svekke sammenhengen mellom klarering av lokaliteter og inntekter fra fondet - da det ikke er gitt at en ny lokalitet umiddelbart vil komme i maksimal produksjon. Sykdomsutbrudd, flytting og annen distribusjon av fisk vil også påvirke disse regnestykkene, og gi utslag som ikke samsvarer med kommunenes grad av tilrettelegging for aktivitet som klarering av lokaliteter.

En lik fordeling mellom kommunene vil ikke være rimelig ovenfor de kommunene som har mye oppdrett i sin kommune, og som tilrettelegger aktivt for dette. En slik fordelingsnøkkel vil også kunne føre til at noen av incentivene for å legge til rette for egnede arealer svekkes.

I Nord-Trøndelag er fordelingen av det totale MTB på 250 340 tonn fordelt slik pr 10 11 2015;

Flatanger	50 920 t lokalitets-MTB, tilsvarende;	20,3% av Nord-Tr.Lag
Fosnes	12 480 t	5,0%
Leka	28 860 t	11,5%
Namsos	10 660 t	4,3%
Nærøy	89 700 t	35,9%
Vikna	<u>57 720 t</u>	<u>23,0%</u>
<u>SUM</u>	<u>250 340 t</u> (8,23% av nasjonalt)	<u>100 %</u>

Fordelingsnøkkel mellom fylkeskommuner

Nord-Trøndelag fylkeskommune vurderer alternativet om å fordele midlene til fylkeskommunene etter hvor mye lokalitets-MTB som er klarert for hver enkelt fylkeskommune til å være det mest hensiktsmessige alternativet. En slik fordeling vil i større grad sikre at de fylkeskommunene med mest oppdrett vil få mest igjen for tilretteleggingen som gjøres regionalt, og bidra til at fylkeskommunen kan initiere mer samhandling med havbruksnæringa og havbrukskommunene i fylket.

Med en stipulert vekst på 6% annethvert år, full uttelling av vekstpotensialet i vårt fylke, og et konsesjonsvederlag på anslagsvis 100 000 mill kr vil Nord-Trøndelag fylkeskommunes andel ligge i størrelsesordenen 8 mill kr hvert 2.år. Dette som et eksempel med usikkerhetsmargin.

Tidspunkt for utbetaling

Nord-Trøndelag fylkeskommune vurderer alternativet om umiddelbar utbetaling til kommunene som det beste alternativet. Umiddelbar utbetaling vil medføre inntekter for kommunene annethvert år. Kommuner og fylkeskommuner vil da kunne tjene renter på inntektene og spre bruken over flere år dersom ønskelig. De to andre foreslåtte alternativene, fast utbetaling eller prosentvis utbetaling, vil medføre mer administrasjon og det vil også måtte settes tall og prosent for hvor stor andel av fondet som skal utbetales hvert år for at ikke fondet skal gå i minus.

Kommunens inntekter fra havbruksfondet vil være frie midler som kommunene kan disponere etter eget ønske.

Konklusjon

Nord-Trøndelag fylkeskommune er positiv til at det nå skal opprettes et havbruksfond som skal sikre at inntekter fra vederlag fra oppdrettstillatelser fordeles til kommuner og regioner som tilrettelegger for bruk av arealer til denne næringen. Dette vil være et viktig incentiv for kommunene for å tilrettelegge for videre vekst i oppdrettsnæringen.

I forhold til valg av fordelingsnøkkel mellom kommuner og fylkeskommuner, er det vår vurdering at den bør baseres på tilrettelagt lokalitets-MTB (lokalitets-MTB er et uttrykk for

hvor mange tonn fisk en til enhver tid kan ha stående på en lokalitet), da dette gir et godt uttrykk for aktiviteten og tilretteleggingen i de enkelte kommunene og fylkene, og det gir incentiver for videre tilrettelegging.

RETT UTSKRIFT

DATO 16.februar.2016